

°भङ्ग K. 55 (length also), 58; Dk. 29; भूयसी तव यदायता-
यतिः Śi. 14. 5; रहयत्यापदुपेतमायतिः Ki. 2. 14; Ms. 7. 169;
अनायतिक्षमं वचः Pt. 3. 111 imprudent, not good for the
future; °ग्लानिभीतः Mu. 4. 12; स्थिर° Ki. 1. 23 perma-
nent. -3 Future consequence or result; आयति सर्वकार्याणां
तदात्वं च विचारयेत् Ms. 7. 178; Ki. 1. 15, 2. 43, 3. 43;
Ki. 4. 21; fruit-yielding season. -4 Majesty, dignity;
आयतीमिव विश्वस्ताम् Rām. 5. 19. 12. -5 Stretching the
hand, accepting, obtaining. -6 Work (कर्मन्); यथा मित्रं
ध्रुवं लब्ध्वा कृशमप्यायतिक्षमम् Ms. 7. 208 (कर्मक्षमम् Kull.).
-7 Connection, junction. -8 Meeting, union. -9 Source,
descent; तदायतिः Dk. 154 descended from him. -10 Re-
straint (of mind). -11 Arrival; उत्पत्तिमायतिं स्थानं विमुक्तं
चैव पञ्चधा Prasna. Up. 3. 12. -12 A long line, succes-
sion; द्रक्ष्यन्ति समरे योधाः शलभानामिवायतीः Mb. 7. 159. 71.

आयतिमत् a. 1 Long, extended. -2 Dignified,
majestic, stately. -3 Self-restrained.

आयन्तु m. Ved. One who approaches, one who
fastens or raises.

आयमनम् 1 Length, extension. -2 Restraint, curb-
ing. -3 Stretching (as a bow); दृढस्य धनुष आयमनम्
Ch. Up. 1. 3. 5.

आयामः [आ-यम्-घञ्] 1 Length; तिर्यगायामशोभी Me.
59. -2 Expansion, extension; Ki. 7. 6. -3 Stretching,
extending. -4 Restraint, control, stopping; प्राणायाम-
प्रायणाः Bg. 4. 29; प्राणायामः परं तपः Ms. 2. 83.

आयामवत् a. Extended, long; चित्रन्यस्तमिवाचलं ह्य-
शिरस्यायामवचामरम् V. 1. 4; Śi. 12. 65.

आयामित a. Stretched out, extended.

आयामिन् a. 1 One who restrains. -2 Long (in
space or time); K. 25, 55; °यामासु Ki. 11. 48.

आयलुकः Impatience, longing; गाढायलुकदुःसहामिव दशां
धत्ते गजानां पतिः Nāg. 1. 20.

आयवनम् Ved. A spoon for stirring or any similar
implement.

आयवसः, -सम् Pasture-ground, place for feeding.

आयस् 4 P. 1 To exert oneself; पिण्डार्थमायस्यतः
Mu. 3. 14. -2 To weary oneself, become exhausted or
fatigued; नायस्यसि तपस्यन्ती Bk. 6. 69, 14. 104, 15. 54.
-Caus. 1 To trouble, afflict; आयासयति मां जलाभिलाषः
K. 35; Mu. 7. 8; V. 2. -2 To weary, tire out, worry.
-3 To injure, affect; lessen, diminish; नाऽऽयासयन्तं संत्रस्ता
Bk. 8. 61. -4 To string (as a bow); अनायासितकार्मुकः
Pt. 1. 385.

आयस्त p. p. [यस्-क्त] 1 Pained, distressed, afflicted.
-2 Hurt, injured, killed; नित्यायस्तो बालको (न ईशे) Mb.
13. 1. 26. -3 Vexed, angry. -4 Effected with difficulty.
-5 Thrown, cast, sent forth. -6 Sharpened, whetted.

-7 (Actively used) Toiling, labouring, exerting one-
self. -8 Eager, anxiously desirous; आयस्तः (संप्राप्तुम्)
Ki. 7. 32. -स्तम् A great effort; न मे गर्वितमायस्तं सहिष्याति
दुरात्मवान् Rām. 4. 16. 9.

आयासः [आ-यस्-घञ्] 1 Effort, exertion, trouble,
difficulty, pain, labour; बहुलायास Bg. 18. 24; cf.
अनायास also. -2 Fatigue, weariness; स्नेहमूलानि दुःखानि
देहजानि भयानि च । शोकहर्षौ तथायासः सर्वं स्नेहात् प्रवर्तते ॥ Mb.
-3 Mental pain, anguish; सा विनीय तमायासम् Rām. 2. 25. 1;
अपूर्वः खलु अस्य आयासः Pratimā 1. -4 Unsteadiness,
wavering; आत्मज्ञानमनायासस्ति तिक्षा धर्मनित्यता Mb. 5. 34. 73.

आयासक a. [आ-यस्-ष्बुल्] Causing fatigue, wearisome;
troublesome; एतस्माद्भिरमेन्द्रियार्थगहनादायासकात् Bh. 3. 58.

आयासिन् a. [आ-यस्-णिनि] 1 Exhausted, fatigued.
-2 Making exertions, striving; मनस्तु तद्भावदर्शनायासि
Ś. 2. 1. v. 1.

आयास a. (सी f.) [अयसो विकारः अण्] 1 Made of iron,
iron, metallic; शतं मा पुर आयसीररक्षन् Ait. Up. 4. 5.
आयसं दण्डमेव वा Ms. 8. 315; सखि मा जल्प तवायसी रसज्ञा
Bv. 2. 59. -2 Armed with an iron weapon. -सी A coat
of mail, an armour for the body. -सम् 1 Iron; मूढं
बुद्धमिवात्मानं हैमीभूतमिवायसम् Ku. 6. 55; स चर्कष परस्मात्त-
दयस्कान्त इवायसम् R. 17. 63. -2 Anything made of iron.
-3 A weapon. -4 A wind instrument.

आयस्कारः The upper part of the thigh of an
elephant.

आया 2 P. 1 To come, arrive, approach. -2 To
reach, attain, go to (any particular state); क्षयम्, वशम्,
बन्धनम्, तुलाम् &c. ब्राह्मणो निर्वेदमायात् Munda 1. 2. 12;
आयातु वरदा देवी Mahānār. 15. 1. -3 To follow, result.
-4 To be possible or practicable (with inf.).

आयात a. Come, approached; आयाता मधुयामिनी यदि
पुनर्नायात एव प्रभुः Śri. Til. -तम् Excess, superabundance
(उद्रेक); रागायाते Ki. 5. 23.

आयातिः f. [आ-या-क्तिन्] Coming near, arrival.

आयानम् 1 Coming, arrival; अस्मिन्ना वामायाने वाजिनी-
वस् Rv. 8. 22. 18. -2 Natural temperament, disposition,
nature. -3 An ornament of the horse; Hch. 7.

आयापनम् Causing to come, inviting.

आयाचित a. Urgently requested or asked for.

आयिकपादः A kind of pillar (cf. Māna).

आयु a. [इ-ठण् Up. 1. 2] Ved. Living, going,
movable. -युः 1 A living being, man. -2 Mankind,
human race. -3 Living beings taken collectively. -4
The first man. -5 Life, duration of life. -6 Wind,
अहं केशरिणः क्षेत्रे वायुना जगदायुना Mb. -7 A son, descen-
dant, offspring. -8 The son of Purūravas and Urvaśī.
-Comp. -षक् a. attached to; joined with men; सोमः
पवत आयुषक् Rv. 9. 25. 5.